Samordningsförbund Gävleborg

Slutrapport
Insats för samverkansmedel

Denna mall ska användas vid slutrapportering av insatser finansierade av Samordningsförbund Gävleborg.	Diarienummer Signatur Ankomstdatum

Slutrapport för insatser skickas via e-post till kontakt@finsamgavleborg.se

Rapportens syfte är att förmedla information till styrelsen för uppföljning och lärande.

Kontakt

Anna-Karin Hainsworth, förbundschef
anna-karin.hainsworth@finsamgavleborg.se
Tfn: 070-084 04 00

Per Lundgren, verksamhetsutvecklare
per.lundgren@finsamgavleborg.se
Tfn: 070-320 54 68

1. Allmänna uppgifter

Insatsens namn Räkna med mig
Insatstid – åååå-mm-dd 2024 09 01 – 2026 08 30
Beviljade medel för insatsen 3 223 000
Utnyttjade medel 3 065 507

2. Ansvarig för genomförande av insatsen

Organisations namn Hudiksvalls kommun	Arbetsställets namn Jobbcentrum
Namn - kontaktperson för insatsägare Sofia Groth	Mobiltelefonnummer 0650 19550
E-postadress Sofia.groth@hudiksvall.se	
Postnummer 824 30	Postadress Trädgårdsgatan 4

Samordningsförbund Gävleborg

3. Samverkansparter

Organisation Försäkringskassan
Organisation Arbetsförmedlingen
Organisation Region Gävleborg
Organisation

4. Insatsbeskrivning

4.1 Syfte och bakgrund till insatsen:

Räkna med mig genomfördes i nära samverkan mellan Samordningsförbundets parter, där Hudiksvalls kommun ansvarade för de individnära insatserna. Projektet finansierades av Samordningsförbundet Gävleborg under perioden 1 september 2024 till 30 augusti 2026. Projektet utvecklade ett sammanhållet stöd för unga vuxna med aktivitetsersättning vid nedsatt arbetsförmåga och en samverkansstruktur mellan kommunen, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Region Gävleborg.

För unga vuxna med aktivitetsersättning vid nedsatt arbetsförmåga kan vägen mot arbete eller studier kräva stöd och insatser under lång tid. För att beviljas ersättningen ska arbetsförmågan, till följd av sjukdom eller funktionsnedsättning, bedömas vara nedsatt under minst ett år. För dem som har förutsättningar att delta i arbetslivsinriktad rehabilitering finns etablerade former för samverkan mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. Dessa insatser förutsätter dock en viss aktivitetsförmåga, vilket innebär att personer som ännu inte uppnått denna nivå kan ha svårt att ta del av det stöd som erbjuds.

Försäkringskassan har ett ansvar för att samordna rehabiliteringsinsatser, men förfogar inte själv över de aktiviteter och verksamheter som individen behöver. När en ung person ännu inte kan delta i Arbetsförmedlingens insatser och andra alternativ saknas uppstår ett glapp. Behovet av stöd kan vara känt utan att det finns en verksamhet som erbjuder de förberedande insatserna.

Inom Arbetsliv och försörjning i Hudiksvalls kommun hade en medarbetare under flera år arbetat med att ge individuellt stöd till unga vuxna med aktivitetsersättning vid nedsatt arbetsförmåga. Arbetet hade vuxit fram utifrån ett identifierat behov, men bedrevs utan ett formellt uppdrag eller en etablerad organisatorisk struktur. Stödet var därmed i hög grad beroende av en enskild medarbetares kunskap, engagemang och upparbetade kontakter med andra aktörer. Detta innebar en betydande sårbarhet, där både kontinuiteten i stödet och möjligheterna till samverkan riskerade att påverkas vid personalförändringar.

Även socialsekreterare inom ekonomiskt bistånd hade uppmärksammat unga som aktualiserades för försörjningsstöd efter att aktivitetsersättningen upphört. Flera hade då varit hemma under lång tid utan rehabiliterande insatser. Behovet av tidigare och mer sammanhängande stöd hade också identifierats inom MYSAM, den lokala chefsgruppen för samverkan mellan kommunen, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Region Gävleborg.

Syftet med Räkna med mig var därför att identifiera och etablera en långsiktigt hållbar samverkansstruktur som skapar förutsättningar för unga vuxna med aktivitetsersättning vid

nedsatt arbetsförmåga att utveckla sin förmåga, närma sig arbete eller studier och på sikt lämna det offentliga försörjningssystemet.

En central utgångspunkt var att samverkan skulle bygga på tydligt definierade funktioner, ansvar och arbetsprocesser snarare än på enskilda personers engagemang. Genom att utveckla en gemensam struktur skulle förutsättningarna för kontinuitet, effektiv samordning och hållbara övergångar mellan olika verksamheter stärkas.

Projektet skulle samtidigt öka kunskapen om målgruppens omfattning och behov och pröva individuellt anpassade insatser. Samverkan och det praktiska stödet skulle utvecklas tillsammans. Erfarenheterna från arbetet med de unga skulle visa hur samverkan behövde fungera för att de skulle få rätt stöd. Ambitionen var att arbetssättet skulle kunna tas vidare i ordinarie verksamhet och i andra kommuner.

4.2 Målgrupp för insatsen: Vilka grupper/individer har omfattats av insatsen.

Projektet har bestått av två målgrupper, en direkt och en indirekt. Den direkta målgruppen bestod av medarbetare inom Jobbcentrum, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, primärvården och vuxenpsykiatrin. Det var dessa professioner som skulle delta i utvecklingsarbetet och bidra med kunskap och erfarenheter från sina respektive verksamheter.

Den direkta målgruppen berördes framför allt genom arbetet med gemensamma kontaktvägar, arbetsprocesser, ansvarsfördelning och kunskap om de ungas situation. Projektets utvecklingsuppdrag omfattade därmed både det stöd som erbjuds och de organisatoriska förutsättningar som krävs för att stödet ska fungera.

Den indirekta målgruppen utgjordes av unga vuxna med aktivitetsersättning vid nedsatt arbetsförmåga som hade en vilja att förändra sin situation och på sikt närma sig arbetsmarknaden. Gemensamt för målgruppen var att de vid projektstarten saknade en pågående planering för att utveckla sin aktivitetsförmåga och närma sig arbete eller studier. De var därför i behov av ett mer individuellt anpassat och långsiktigt stöd.

Att de unga definierades som en indirekt målgrupp innebar inte att deras deltagande hade en underordnad betydelse. Tvärtom var arbetet tillsammans med dem en förutsättning för att kunna förstå vilka behov som fanns och utveckla lösningar som fungerade i praktiken.

Totalt ingick 88 unga vuxna i projektets uppföljning, varav 52 kvinnor och 36 män. Medianåldern var 22 år. Därutöver hade projektet kontakt med omkring 30 unga som inte skrevs in. Kontakterna bidrog till kunskap om målgruppen och kunde innebära vägledning till rätt verksamhet eller insats för ungdomen.

Många deltagare hade en ofullständig skolgång bakom sig och varierande behov av stöd inom flera livsområden. För vissa behövde stödet börja med att bryta isolering, skapa rutiner och våga träffa andra. För andra var praktik eller studier möjliga tidiga steg. Ett omfattande stödbehov innebar inte att viljan till utveckling saknades.

Unga kom till projektet via bland annat Försäkringskassan, Jobbcentrum, KAA, Arbetsförmedlingen, Samstart, LSS- och SoL-verksamheter, vuxenhabiliteringen, psykiatrin och vårdcentralerna. Även närstående och unga själva tog kontakt.

5. Resultat och utfall av insats

5.1 Måluppfyllelse: Ange mål och resultat.

Samlad bedömning
Projektet bedöms i hög grad ha uppnått sina tre övergripande mål. En gemensam samverkansmodell har utvecklats, kunskapen om målgruppen har ökat och unga har fått tillgång till insatser som möjliggjort individuella stegförflyttningar. Samtidigt återstår arbete för att säkra strukturens långsiktiga hållbarhet och följa deltagarnas fortsatta utveckling.

Mål 1 Utveckla och dokumentera en hållbar samverkansstruktur
Målet bedöms i huvudsak vara uppnått. Vid projektets slut fanns en dokumenterad modell med tydligare kontaktvägar, ansvarsfördelning och gemensamma arbetsprocesser. Modellen beskriver bland annat aktualisering, första kontakt, samtycke till informationsutbyte samt gemensam planering och uppföljning utifrån den ungas behov.

Samverkan har byggts upp genom praktiskt samarbete i deltagarärenden och gemensamt utvecklingsarbete. Efter det första året gick Försäkringskassan från en särskild projektkontakt till att samverkan skulle ske med deltagarnas ordinarie handläggare. Det gav möjlighet att pröva modellen i en bredare organisation och synliggjorde behovet av introduktion, tydliga rutiner och gemensam förståelse.

Samverkansmodellen har till stor del prövats i det praktiska arbetet. Övergångarna till Arbetsförmedlingens arbetslivsinriktade rehabilitering behöver däremot följas och utvecklas vidare. Många deltagare har behövt längre tid med förberedande stöd för att utveckla sin aktivitetsförmåga innan en sådan övergång varit aktuell. Ett parallellt projekt mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen har dessutom begränsat projektmedarbetarnas möjlighet att medverka vid vissa överlämningar på grund av risken för dubbelfinansiering. Det fortsatta arbetet behöver därför både pröva dessa övergångar och säkerställa långsiktiga organisatoriska och ekonomiska förutsättningar för stödet.

Mål 2 Kartlägga målgruppens omfattning och behov
Målet bedöms vara uppnått. Inför starten uppskattades omkring 60 unga kunna bli aktuella. Utfallet blev 88 deltagare och omkring 30 ytterligare kontakter. Projektet och följeforskningen har därmed synliggjort ett större behov än förväntat och fördjupat förståelsen för målgruppens varierande livssituation, resurser och stödbehov.

Kunskapen om målgruppen har vuxit fram genom arbetet med de unga, uppföljningen och intervjuer med deltagare, närstående och personal. En viktig lärdom är att det inte räcker att en insats finns. Många unga behöver också stöd för att komma dit, känna sig trygga och kunna delta utifrån sina förutsättningar. Dessa erfarenheter har använts för att utveckla arbetssättet och samlats i projektets metodbeskrivning.

Mål 3 Erbjuda insatser som möjliggör stegförflyttning
Målet bedöms vara uppnått. Av 88 deltagare hade 83, motsvarande 94 procent, minst en registrerad aktivitet. Fem saknade sådan registrering. Totalt deltog 63 unga i förberedande aktiviteter, 39 i praktik och 21 i förberedande studier/studieformer. Kategorierna överlappar och ska inte summeras till ett totalt deltagarantal.

Sammanlagt hade 40 deltagare, motsvarande 45 procent, registreringar inom minst två aktivitets- eller övergångskategorier. Detta visar att många tagit del av olika stödformer eller gått vidare till nya sammanhang. Antalet registreringar är däremot inte ett direkt mått på hur stor den individuella förändringen har varit.

Vid projektets slut hade två deltagare avslutats till anställning, två till studier med studiemedel och fyra till Försäkringskassans och Arbetsförmedlingens förstärkta samarbete. Projektet har även fått kännedom om att minst en av dem som gått vidare till förstärkt samarbete därefter fått anställning. Detta är en senare utveckling och redovisas inte som en direkt övergång från projektet till arbete.

Resultatens innebörd och begränsningar
Resultaten behöver värderas mot bakgrund av att deltagarna har en dokumenterat nedsatt arbetsförmåga och i många fall omfattande stödbehov. Att utveckla sin aktivitetsförmåga, delta i nya sammanhang eller pröva sin förmåga i praktik kan därför vara betydelsefulla steg även när de inte omedelbart leder till arbete eller studier. Samtidigt krävs uppföljning över längre tid för att bedöma hur varaktiga resultaten blir och i vilken utsträckning de leder till fortsatt etablering i arbetslivet. Fortsatt uppföljning behövs därför, särskilt för dem vars stöd fortsätter i Räkna med mig II.

5.2 Arbetssätt och verksamhetsbeskrivning: Beskriv vilka metoder/arbetssätt och vilka aktiviteter som har genomförts. Har de metoder/aktiviteter ni angett i ansökan använts/utförts på det sätt som var tänkt?

Utveckling parallellt med det praktiska arbetet
Projektet genomfördes med en explorativ ansats. Arbetssätten prövades och utvecklades i takt med att erfarenheter växte fram. De första månaderna omfattade rutiner för samtycke, dokumentation och uppföljning, informationsmaterial och anpassningar i Jobbcentrums verksamhetssystem. Samtidigt påbörjades det individuella stödet och utvecklingen av aktiviteter

Tillsammans med följeforskaren tog projektgruppen fram två programlogiker: en för utvecklingen av samverkan mellan professioner och en för det individnära stödet. De gav en gemensam bild av mål, aktiviteter och förväntade förändringar och användes vid planering och uppföljning under projektets gång.

Tillgänglig kontakt och relation som grund
Redan från början lades stor vikt vid att göra kontakten med projektet tillgänglig och anpassad efter de ungas förutsättningar. Med utgångspunkt i material från Attention tog projektgruppen fram ett underlag där deltagarna själva kunde ange hur de önskade bli kontaktade. Syftet var att skapa en tryggare och mer individanpassad kontakt utifrån varje persons behov och önskemål.

Det fanns inte något krav på att en ung person omedelbart skulle börja i en aktivitet. En del kunde snabbt påbörja planering, medan andra behövde återkommande kontaktförsök och tid att bygga förtroende. Förståelsen för individens situation växte fram genom samtal, relationer och gemensamma erfarenheter. Projektet genomförde inga separata individuella kartläggningar som utgångspunkt för stödet.

Salutogent förhållningssätt och kunskap från BIP
Det individuella arbetet i Räkna med mig präglades av ett salutogent förhållningssätt, där fokus låg på deltagarnas styrkor, resurser, intressen och möjligheter till utveckling. I stället för att i första hand utgå från individens svårigheter och begränsningar försökte projektmedarbetarna förstå vad som skapade motivation, meningsfullhet och sammanhang för den unga. Det innebar inte att svårigheter och stödbehov förbisågs, utan att de sattes i relation till personens hela livssituation.

BIP-forskningen gav stöd åt betydelsen av medarbetarnas tilltro till individens utvecklingsmöjligheter och av parallella processer. Individuella samtal, aktiviteter, studier och

stöd kring vardag eller vård kunde pågå samtidigt. Att ett nytt steg tillkom behövde inte innebära att tidigare stöd avslutades.

Utmaningar utformades tillsammans med deltagaren och i ett tempo som gick att hantera. En person kunde exempelvis börja studera på distans och senare delta på plats någon dag, samtidigt som stöd för vardagsrutiner fortsatte. Samtal om framtida arbete kunde föras tidigt utan att den unga förväntades vara redo att börja arbeta.

Tjänstedesign och aktiviteter utifrån behov
Det individanpassade arbetssättet påverkade även hur projektets aktiviteter och insatser utformades. En grundläggande princip inom Tjänstedesign är att utgå från individens behov snarare än verksamhetens befintliga utbud. För projektet innebar det att inte börja med frågan om vilken av de tillgängliga insatserna som skulle passa deltagaren, utan att först försöka förstå vad personen faktiskt behövde och ville.

Tjänstedesign användes för att identifiera behov, pröva lösningar och förändra dem utifrån deltagarnas erfarenheter. När flera unga delade ett intresse undersöktes möjligheten till en gemensam aktivitet. I första hand togs befintlig kompetens hos andra aktörer till vara, i stället för att projektet byggde upp egna verksamheter.

Gruppverksamheterna omfattade bland annat gaming, studiestruktur kring körkortsteori och förberedande programmering. Samarbete skedde med bland annat vuxenutbildningen, Studiefrämjandet, Xlent och Arbetsförmedlingen. Samma aktivitet kunde fylla olika funktioner: social kontakt, rutiner, samarbete, ansvarstagande eller möjlighet att pröva en ny kunskap.

Praktik och tillämpning av delar av IPS
Praktiken planerades utifrån vad den skulle fylla för funktion för individen. För någon var en trygg miljö och engagerad handledare viktigast, för en annan var kopplingen till ett visst yrkesintresse central. Platser söktes inom olika branscher och verksamheter för att kunna möta deltagarnas skilda önskemål

Under genomförandet har projektet tillämpat flera centrala principer inom IPS, bland annat genom att utgå från deltagarnas egna önskemål om arbete, tidigt etablera arbetsgivarkontakter och erbjuda individuellt stöd och uppföljning på arbetsplatsen. Arbetssättet har samtidigt anpassats efter målgruppens behov och förutsättningar, där även förberedande aktiviteter och praktik har haft en viktig funktion. Projektet har därmed använt delar av IPS, utan att bedriva verksamheten enligt modellen i sin helhet.

Praktiken planerades tillsammans med individen och i samråd med Försäkringskassan. Projektmedarbetarna fortsatte att ge stöd under praktiktiden och hade kontakt med handledaren för att kunna anpassa upplägget när behov uppstod. Praktiken kunde också kombineras med studier, vårdkontakter eller deltagande i gruppaktiviteter. På så sätt blev den en del av ett bredare stöd där flera utvecklingsprocesser kunde pågå samtidigt, snarare än en fristående insats som deltagaren behövde klara på egen hand.

Vägledning i vård och myndighetskontakter
Det individuella stödet omfattade även sådant som behövde fungera för att deltagaren skulle kunna utvecklas i aktiviteter. Projektmedarbetarna gav vägledning inför ansökan om eller förlängning av aktivitetsersättning och följde som regel med vid läkarbesök. Stödet skulle göra processen mer begriplig och skapa trygghet, medan vården och Försäkringskassan behöll ansvaret för sina bedömningar och beslut.

Ett exempel var stödet i samband med ansökan om aktivitetsersättning och läkarutlåtanden. Projektmedarbetarna uppmärksammade att flera unga hade svårt att förstå ansökningsprocessen och att beskriva hur deras funktionsnedsättning påverkade dem i vardagen. Genom att undersöka vilka moment som skapade svårigheter kunde projektgruppen utveckla stödmaterial som hjälpte individen att förbereda sig inför läkarbesök, förstå processen och formulera konkreta exempel från sin vardag. Projektets roll var att ge vägledning och praktiskt stöd, medan vården och Försäkringskassan ansvarade för sina respektive bedömningar och beslut.

Metoderna i förhållande till ansökan
Tjänstedesign och kunskap från BIP har integrerats i det löpande arbetet. IPS har bidragit med principer kring individens önskemål, arbetsgivarkontakter och stöd på arbetsplatsen, men projektet har inte bedrivit IPS enligt modellen i sin helhet. Förberedande aktiviteter och praktik har haft en större plats utifrån målgruppens förutsättningar. Arbetssätten har därför utvecklats inom projektets ursprungliga inriktning och anpassats efter erfarenheterna.

5.3 Avvikelser från planering (tidsplan, aktiviteter numerära mål, m.m.):
Har insatsen kunnat genomföras enligt planering? Om inte, vilka åtgärder har vidtagits? Om målet ej nåtts, vad är orsaken till detta?

Anpassning av uppföljningen
En av de tydligaste förändringarna gällde uppföljningen av deltagarnas utveckling. Projektet hade inledningsvis planerat att använda KASAM-mätningar vid start och avslut, men erfarenheterna visade att mätningen inte fungerade tillräckligt väl för målgruppen. Projektgruppen behövde därför ompröva hur deltagarnas utveckling skulle följas upp och synliggöras. I stället lades större vikt vid intervjuer och andra sätt att fånga deltagarnas egna erfarenheter av förändring.

Större omfattning än förväntat
Inför projektet uppskattades omkring 60 unga kunna bli aktuella. Under perioden ingick 88 i uppföljningen och omkring 30 ytterligare unga hade kontakt med projektet. Detta var en större omfattning än den ursprungliga uppskattningen, snarare än ett resultat i förhållande till ett fast numerärt deltagarmål. Arbetet visade behov av flexibla ingångar och stöd med varierande innehåll och omfattning.

Delar av samverkansmodellen återstår att pröva
Övergångarna till Arbetsförmedlingen har kunnat prövas i mindre omfattning än övriga delar av arbetet. Antalet övergångar var begränsat, och ett parallellt gemensamt FK–AF-projekt medförde risk för dubbelfinansiering som begränsade projektmedarbetarnas deltagande vid vissa överlämningar. Denna del behöver därför utvecklas och följas i fortsättningsprojektet.

Anpassningar av innehåll och fortsatt organisering
Aktiviteter har förändrats, tillkommit eller avslutats när de ungas behov och intressen ändrats. Detta låg i linje med den utforskande ansatsen. Under den senare delen av projektet ökade arbetet med dokumentation och metodbeskrivning för att göra erfarenheterna möjliga att använda efter projektets slut.

Någon permanent finansiering och organisering har inte säkerställts. Fortsättningen sker genom Räkna med mig II och en kombination av projektfinansiering och tidsbegränsade kommunala resurser.

5.4 Beskriv uppföljning och utvärdering av målen:
Hur har ni arbetat med uppföljning och utvärdering, samt med vilka har detta kommunicerats?

Resultatredovisningen bygger på löpande dokumentation, Jobbcentrums verksamhetssystem, den samlade deltagaruppföljningen och kvartalsrapporter. Deltagarnas aktiviteter, övergångar och avslut har följts. Uppföljningen har omfattat både utvecklingen av samverkansstrukturen och de ungas tillgång till stöd och möjligheter att ta steg vidare.

De två programlogikerna har hjälpt projektgruppen att pröva sambandet mellan genomförda aktiviteter och önskade förändringar. De har fungerat som gemensamma underlag för planering, prioritering och analys. Resultaten har därför bedömts både mot projektets tre mål och mot antagandena om hur arbetssätten skulle bidra till utveckling.

För att hålla samman utvecklingsarbetet använde projektgruppen en återkommande treveckorsplanering. Vid dessa tillfällen följdes genomförda aktiviteter och pågående utvecklingsfrågor upp, samtidigt som gruppen diskuterade vad som fungerade, vilka behov som hade uppmärksammats och vad som behövde prioriteras framåt. Arbetet utgick från projektets programlogiker, vilket gjorde det möjligt att regelbundet återkomma till hur aktiviteterna förhöll sig till projektets mål och önskade förändringar.

Reflexiv praktik har kompletterat planeringen genom att medarbetare gemensamt granskat konkreta situationer och sitt eget professionella agerande. Fokus har varit att förstå hur bemötande, förväntningar och stödets utformning påverkar deltagarens möjligheter. Erfarenheterna har kunnat leda till förändringar i både enskilda kontakter och gemensamma arbetssätt.

FoU Välfärd har i samarbete med Samhällsmedicin Gävleborg genomfört en lärande utvärdering. Intervjuer med unga, närstående och personal har kompletterat den egna dokumentationen. Följeforskaren har också bidragit till programlogikerna, återkoppling och gemensamma reflektioner under genomförandet. Utvärderingen omfattar även samhällsekonomiska resonemang.

Deltagarnas synpunkter har fångats i det dagliga arbetet och genom referensgruppen. Det gav kunskap om sådant som inte framgår av antalet aktiviteter, exempelvis hur stödet upplevdes, vilka hinder som fanns och vilka förutsättningar som gjorde det möjligt att våga pröva något nytt.

Kvartalsvis rapportering har skett till Samordningsförbundet Gävleborg. Erfarenheter och utvecklingsbehov har diskuterats i projektgruppen och i löpande dialog med samverkansparter, chefer och ledning. Arbetssätt och resultat har även förts fram i politiska och förvaltningsövergripande sammanhang som underlag för förankring och fortsatt organisering.

6. Analys

6.1 Beskriv tillvaratagna erfarenheter och lärdomar från insatsen:

Tidigt stöd och individuella vägar

En viktig lärdom är att stöd behöver erbjudas tidigt under perioden med aktivitetsersättning. För deltagare som kom sent hade tiden ibland inte räckt för att fullfölja påbörjade utvecklingsprocesser. Projektets erfarenhet var också att långvarig isolering kunde göra vägen till aktivitet längre och stödbehoven mer omfattande.

Utvecklingen har inte följt en enda ordning. För några innebar ett nytt socialt sammanhang en betydande förändring. För andra blev studier, praktik eller övergång till arbetslivsinriktad

rehabilitering nästa steg. Det har därför varit viktigt att hålla riktningen mot utveckling samtidigt som planeringen anpassades och kunde omprövas.

Erfarenheterna visar också att tydligare kunskap om den egna förmågan ibland leder till att andra behov blir synliga. Vård, behandling eller långsiktig sysselsättning kan behöva komma först. En fungerande övergång till rätt verksamhet är då betydelsefull, samtidigt som möjligheten att senare återkomma till mer arbetslivsinriktat stöd behöver finnas kvar.

Stöd som stärker självständigheten
Ett omfattande stöd är inte alltid det stöd som bäst stärker individens förmåga. Genom reflexiv praktik har projektmedarbetarna uppmärksammat risken att ta över för mycket ansvar. I ett deltagarärende bidrog gemensam reflektion till att medarbetaren tydliggjorde sin roll och gav individen större utrymme att själv agera, samtidigt som relationen och nödvändigt stöd fanns kvar.

Efter förändringen gjorde deltagaren betydande stegförflyttningar. Utvecklingen kan inte enbart tillskrivas det förändrade förhållningssättet, men situationen blev en viktig lärdom om balansen mellan tillgänglighet, gränssättning och tilltro. Uppgiften är att bidra till individens självständighet och inte göra stödpersonen oumbärlig.

Medskapande och förutsättningar för utveckling
De ungas medskapande har visat sig ha ett värde utöver att aktiviteterna blir bättre anpassade. När idéer tagits på allvar och deltagare fått bidra till genomförandet har utveckling kunnat uppstå redan innan en aktivitet startat. Denna erfarenhet påverkar hur framtida verksamhet behöver organiseras: det måste finnas utrymme att utveckla innehållet tillsammans med dem som ska delta.

Referensgruppens samtal om krav och förväntningar visade samtidigt att hur ett sammanhang utformas kan vara avgörande för upplevelsen av det som förväntas. Trygghet, tilltro och praktiskt stöd gjorde att deltagarna kunde möta förväntningar utan att uppleva dem som krav. Lärdomen är att skapa förutsättningar för utveckling i själva miljön och relationen.

Kunskap och organisatoriska förutsättningar
Projektet har visat att både unga, närstående och medarbetare behöver mer kunskap om aktivitetsersättning. Det handlar om vilket stöd och vilka aktiviteter som är möjliga under tiden med ersättning, men också om vem som ansvarar för vad. Försäkringskassan samordnar rehabiliteringsinsatser, medan andra aktörer behöver erbjuda själva insatserna. När detta är otydligt kan de unga bli osäkra på sina möjligheter och medarbetarna på vilket stöd de ska ge. Tydlig information och kunskapsutbyte mellan verksamheterna behövs därför för att de unga ska få rätt stöd.

En annan lärdom är att goda resultat och ett positivt mottagande inte automatiskt leder till långsiktig implementering. Kommunala prioriteringar görs i ett större sammanhang, där flera angelägna behov konkurrerar om resurser. Förankring måste följas av konkreta beslut om ansvar, organisation och finansiering.

6.2 Beskriv i vilken form insatsen har blivit eller kommer bli implementerad:

Dokumenterade arbetssätt och förankring
En samverkansmodell och metodbeskrivning har tagits fram för att samla arbetsprocesser, förhållningssätt och praktiska erfarenheter. Textinnehållet till metodbeskrivningen färdigställdes

under sommaren 2026. Stödmaterial har också utvecklats kring återkommande kontakter med vård och myndigheter. Dokumentationen ska göra kunskapen möjlig att använda av fler än de personer som deltagit i projektet.

Förankring har skett genom dialog med berörda verksamheter och deras ledning samt genom att målgruppens behov och projektets resultat lyfts i kommunala beslutsprocesser. I december 2025 färdigställdes en implementeringsplan med fokus på den kommunala strategin för fortsatt arbete. Den blev underlag för förankringen under 2026.

Prövningen med deltagarnas ordinarie handläggare på Försäkringskassan har varit ett steg mot att använda modellen i den ordinarie organisationen. Erfarenheten visade att dokumenterade rutiner behöver kombineras med introduktion och gemensam förståelse. Det räcker inte att en modell finns om de som ska använda den inte känner till arbetssättet.

Fortsättning genom Räkna med mig II
Räkna med mig II omfattar Hudiksvall, Ljusdal och Nordanstig och finansieras av Samordningsförbundet Gävleborg under ytterligare två år. Utgångspunkten är att ta till vara erfarenheterna från den första projektperioden och utveckla en gemensam struktur för arbetet med unga vuxna med aktivitetsersättning vid nedsatt arbetsförmåga i norra Hälsingland.

De tre kommunerna har olika organisatoriska förutsättningar och tillgång till resurser. Det fortsatta arbetet behöver därför undersöka vilka delar av arbetssättet som kan vara gemensamma och vilka som behöver anpassas lokalt. Ambitionen är inte att skapa tre identiska verksamheter, utan att utveckla en struktur som ger unga vuxna mer likvärdiga möjligheter till stöd.

Av den första periodens deltagare fortsätter 41 i Räkna med mig II. För Hudiksvall innebär fortsättningen att deltagare kan behålla stöd och fortsatt planering samtidigt som nya unga aktualiseras. Den större geografiska omfattningen ger också möjlighet att pröva hur kontaktvägar, ansvar och arbetsprocesser fungerar över kommungränser.

Det fortsatta utvecklingsarbetet omfattar bland annat övergångarna till arbetslivsinriktad rehabilitering, uppföljning av deltagarnas utveckling och hur parternas resurser kan användas tillsammans. Den första projektperiodens dokumentation är en gemensam utgångspunkt som behöver prövas och anpassas tillsammans med kommunerna och övriga aktörer.

Kvarstående förutsättningar för permanent implementering
Projektets fortsättning har möjliggjorts genom en kombination av fortsatt projektfinansiering och kommunala resurser. Det är en betydelsefull förutsättning för att kunna ta tillvara de erfarenheter och arbetssätt som utvecklats. Samtidigt bygger även den kommunala finansieringen på tidsbegränsade medel, vilket innebär att någon långsiktig ekonomisk lösning ännu inte har säkerställts. Kontinuiteten är därmed fortsatt beroende av prioriteringar och organisatoriska förutsättningar som kan förändras över tid.

Fortsättningen ska därför skiljas från en färdig permanent implementering. Det behöver även framöver finnas beslut om det kommunala uppdraget, resurser för individstödet och former för att förvalta samverkan. Introduktion av nya medarbetare och gemensamma avstämningar behöver stödja ett arbetssätt som fungerar även när personer eller organisationer förändras.

6.3 Brukarmedverkan: Beskriv hur deltagare involverats och gjorts delaktiga i insatsen, samt vilka lärdomar och erfarenheter de bidragit med.

Att utgå från de ungas behov och erfarenheter innebar också att de fick en aktiv roll i utvecklingen av projektets verksamhet. Med inspiration från Tjänstedesign arbetade projektgruppen för att deltagarna inte enbart skulle få lämna synpunkter på befintliga aktiviteter, utan också vara med och identifiera behov, föreslå lösningar och påverka hur insatserna utformades.

Detta skedde framför allt i det dagliga arbetet, genom samtal och gemensamma aktiviteter snarare än genom strukturerade möten med förutbestämda frågor. Deltagarna kunde berätta om sådant de saknade, upplevde som svårt eller ville prova, och projektmedarbetarna kunde tillsammans med dem undersöka hur behoven skulle kunna mötas. De unga som medverkade till att utveckla en aktivitet kunde också få ta ansvar för delar av genomförandet och fungera som mentorer för nya deltagare. På så sätt handlade delaktigheten inte bara om att påverka verksamhetens innehåll, utan också om att få möjlighet att bidra med egna kunskaper och erfarenheter.

Denna dialog påverkade valet av aktiviteter, deras innehåll och vilka anpassningar som behövdes. Gamingcirkeln förändrades exempelvis från ett ursprungligt fokus på datorspel till mer brädspel och rollspel. Projektgruppen kunde därmed följa deltagarnas faktiska intressen och ändra lösningen när erfarenheterna visade att det behövdes.

Som ett komplement till den vardagliga dialogen utvecklades en referensgrupp där deltagarna kunde diskutera frågor som rörde projektets verksamhet och utveckling. Gruppen gav möjlighet att lyfta frågor i ett gemensamt sammanhang och ta del av flera deltagares perspektiv samtidigt. Referensgruppen var dock inte den huvudsakliga formen för delaktighet, utan ett av flera sätt att ta till vara de ungas erfarenheter.

Ett exempel på referensgruppens bidrag var samtalet om skillnaden mellan krav och förväntningar. Deltagarna beskrev att medarbetarna hade förväntningar på dem, men att projektet samtidigt erbjöd trygga sammanhang och förutsättningar att möta dessa. De upplevde därför inte förväntningarna som krav.

Samtalet gav projektgruppen ett nytt perspektiv på hur bemötande, språk och stödets utformning påverkar den ungas upplevelse. Det blev underlag för fortsatta diskussioner inom Jobbcentrum om hur verksamheter kan skapa förutsättningar för deltagande och utveckling.

De ungas perspektiv togs också till vara i andra delar av verksamheten. Deltagare medverkade bland annat vid arbetsplatsträffar på Jobbcentrum och i sammanhang där projektets arbetssätt presenterades för andra verksamheter. Det gav möjlighet att föra in deras erfarenheter i diskussioner som annars främst hade förts mellan yrkesverksamma. Sammantaget innebar arbetssättet att de unga inte enbart var mottagare av stöd, utan också bidrog med kunskap till utvecklingen av verksamheten.

Lärdomar om medskapandets betydelse
Projektets erfarenhet är att medskapandet i flera fall bidrog till stegförflyttning redan under utvecklingen av en aktivitet. Att bli lyssnad på, få sina kunskaper tagna på allvar och själv bidra till att en idé blir verklighet kunde ha stor betydelse. Erfarenheten är kvalitativ och ska inte tolkas som ett uppmätt generellt orsakssamband.

En viktig slutsats är att brukarmedverkan behöver vara en del av hur verksamheten arbetar, med utrymme för deltagarnas initiativ och förändrade förslag. Den bör inte begränsas till synpunkter på färdiga aktiviteter. De unga har både påverkat sitt eget stöd och bidragit med kunskap till utvecklingen av arbetssättet.

6.4 Beskriv framgångsfaktorer/positiva effekter:

Relationer och individanpassning

Förtroendefulla relationer, kontinuitet och ett respektfullt bemötande har varit centrala framgångsfaktorer. Deltagarna har kunnat börja i liten skala och stegvis pröva nya sammanhang. Medarbetarnas tilltro till förmågan att utvecklas har varit viktig även när den unga själv haft svårt att föreställa sig en framtid i arbete eller studier.

Aktiviteter utifrån intressen har gett fler ingångar till deltagande. Anpassat tempo, omfattning, miljö och pedagogiskt stöd har gjort det möjligt att ta del av meningsfullt innehåll. Samtidigt har ambitionsnivån i lärandet behållits så att kunskaperna kunnat få ett värde även utanför projektet.

Parallella processer och trygga övergångar

Möjligheten att kombinera individuellt stöd med exempelvis gruppverksamhet, praktik, studier och vårdkontakter har gjort att flera behov kunnat uppmärksammas samtidigt. Deltagarna har inte behövt vara färdiga med en del av sin utveckling innan en annan påbörjats. Stödet har kunnat finnas kvar när nya sammanhang introducerats.

Vid övergångar har det varit betydelsefullt att deltagaren fått möjlighet att lära känna nya stödpersoner och verksamheter innan projektets stöd minskat. Praktikstöd och kontakt med handledare har gett möjlighet att justera upplägget när behov uppstått. Detta har skapat bättre förutsättningar att faktiskt delta i de insatser som planerats.

Tillgänglig samverkan och ledningens handlingsutrymme

Den nära samverkan med Försäkringskassan gav tidigt en gemensam förståelse för målgruppens behov och parternas olika roller. Inom vården har rehabiliteringskoordinatorerna erbjudit kontinuitet, dialog och hjälp att hitta rätt kontakter. Samarbetet med psykiatrin underlättades av geografisk närhet och av att projektet blev känt i mottagningens personalgrupp.

Den närmaste ledningens engagemang och möjlighet att skapa handlingsutrymme har också varit betydelsefulla. Projektet har kunnat pröva lösningar, anpassa stödet och utveckla samarbete utifrån behov som blivit synliga. Följeforskning och gemensam reflektion har bidragit till att erfarenheter kunnat användas för utveckling under projektets gång.

Positiva resultat och vad som återstår att belägga

Projektet har öppnat möjligheter till aktiviteter, praktik och studier för en målgrupp som ofta saknat sammanhållen planering. Det har också bidragit till tydligare kontaktvägar och gemensam kunskap mellan verksamheter. Resultaten omfattar både övergångar till arbete och studier och mer förberedande steg utifrån individens förutsättningar.

De positiva erfarenheterna innebär inte att samtliga långsiktiga effekter har fastställts. Fortsatt uppföljning behövs för att bedöma resultatens varaktighet och hur samverkan påverkar resursanvändningen. Medskapande, relationer och anpassat stöd framträder som betydelsefulla faktorer i projektets erfarenheter, men deras enskilda effekter kan inte isoleras utifrån det befintliga underlaget.

6.5 Beskriv identifierade systemfel som påverkat insatsens resultat:

Förutsättningarna i primärvården har varierat. Hyrläkare och personalomsättning har på vissa vårdcentraler försvårat kontinuiteten. När deltagaren träffat olika läkare och sjukdomshistorien

inte gett en tillräcklig bild har medicinska bedömningar och utlåtanden blivit svårare att få till stånd. Regionens byte av journalsystem försvårade också under en period tidsbokning och kontakter.

Samarbetet med vuxenhabiliteringen har varit värdefullt, men verksamheten saknar läkare. Deltagare som behövt medicinska utlåtanden har därför hänvisats till vårdcentralen, där kunskapen om deras situation inte alltid funnits samlad. Det visar en svårighet i överföringen av kunskap mellan verksamheter inom vården.

Vårdens många verksamheter har gjort det svårt att skapa en gemensam ingång motsvarande kontakterna på Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. Rehabiliteringskoordinatorerna har varit viktiga för att överbrygga detta, men deras resurser och ordinarie uppdrag sätter gränser.

Projektet har mött osäkerhet om aktivitetsersättningens innebörd och om vem som ansvarar för olika delar av processen. Det har ibland funnits tveksamhet i vården inför att utfärda medicinska utlåtanden, utifrån antaganden om rätten till ersättning eller oro för passivitet.

7. Ekonomiuppföljning utnyttjade medel

7.1 Beviljade medel är helt utnyttjade

7.1.1 Var den budget ni lagt bra avvägd i förhållande till verksamheten? Beskriv om ni skulle gjort något annorlunda i efterhand och vilken betydelse det skulle haft för insatsen.

7.2 Beviljade medel är inte helt utnyttjade

7.2.1 Varför utnyttjades inte beviljade insatsmedel? Berätta om de faktorer som påverkat utfallet.

Av de beviljade insatsmedlen utnyttjades inte 157 493 kronor. Detta berodde på sjukfrånvaro och vård av barn bland projektmedarbetarna, vilket innebar lägre lönekostnader än budgeterat.
De sökta medlen avsåg enbart lönekostnader. I efterhand ser vi att ansökan även borde ha omfattat resekostnader, eftersom projektet genomförde flera resor för att sprida arbetssättet och dela erfarenheter med andra verksamheter.

8. Uppgiftslämnare

Datum	Namn
2026 10 22	Sofia Groth